

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4:50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marți, Joia și Sâmbăta.

Plata învățătorilor.

Fără îndoială, cea mai sublimă chemare de pe lume o au învățătorii de tot felul. Ceeace este lumina soarelui pentru fire, aceea trebuie să fie chemarea dascălului pentru sufletele tinerelor generații. O învățătorime, conștientă și înțelegătoare, are în mână sa cea mai gingașă frâne și, în aceeași vreme, cea mai puternică: viața unui popor de mâne.

Adevăruri acestea, cari au trecut deja de mult în sfera banalității. Inșă, cu toată banalitatea lor, nu s'au tocit încă, ci vor stărui deapaururi, ca grele stânci de granit.

Un adevăr și mai banal decât acesta, e, că dascălimea nici în trecut, nici astăzi — Dumnezeu știe din a cui vină, din a ei, ori din a altora? — nu are parte de prețuirea și răsplata, care i-se cade. În vechime, pedagogul era privit ca ori care slugă de rând și slujba lui era socotită ca o bătaie a lui Dumnezeu (Quem dii odere...) Și soarta pedagogului nu prea pare a se fi schimbat nici în vremile noastre. Toate slujbele de pe lume sunt mai văzute și mai cu folos pentru culină, decât biata dascălie.

Cu trecutul și cu prezentul dascălimei noastre românești în special, nu vreau să mă ocup acum mai de aproape. Soarta învățătorului român confesional ni-e cunoscută tuturor, trăim doar cu sutele într'nsa. Atributul dureros și de-o sfâșietoare adâncime: »biet dascăluț amărit«, caracterizează îndeajuns pe luminătorul copiilor noștri. Nu însă ca pregătire, căci astăzi, contingentul de învățători, pe care îl dau pedagogiile noastre, e sub acest respect calitate primă, ci ca înțolire și retribuție.

În vremea din urmă, nu se poate tăgădui, prețuirea învățătorimii noastre trece prin îmbucurătoare stadii sub toate raporturile. Școala e soco-

tită alături de sf. biserică, și noi, cât ne îngăduie biete puterile noastre, îi facem toate rosturile posibile, ca să se simtă mulțumită și să se dedice cu drag chemării sale înalte. Urmează să fie și dânsa străbătută de idealismul menirii sale și, să nu uite, că nu are numai rolul simplu al unui pedagog din vechime, nu e o clasă de slujitori de rând, ci o corporație cu adânci datorii morale către biserică și neamul său.

Acestea considerații ne lunecă fără voie sub condei, când e vorba de plata învățătorilor. Orice îmbunătățire a acesteia ne îmbucură, căci o aflăm justă. Și, sub acest raport, ar fi să vestim bucurie învățătorilor noștri, pomenind proiectul mai nou al contelei Zichy.

Dar nu ne prea grăbim cu bucuria. Ci mai întâi să vedem, în rezumat, proiectul din vorbă.

În ședința din 23 Ianuarie a. c. a Camerei ungare, ministrul Zichy a înaintat două proiecte, privitoare la regularea plăților învățătoarești. Cel dintâi are în vedere pe *învățătorii de stat*, al doilea se ocupă cu plata învățătorilor *comunali și confesionali*. Principiul pe care se întemeiază ambele proiecte, e cel al *unificării* plăților, pentru amândouă categoriile de învățători. Salarele viitoare vor avea *aceeași bază și aceeași gradații*, atât la învățătorii de stat, cât și la cei comunali și confesionali. Pe această bază comună se ridică apoi celea *trei clase*, după modelul claselor la funcționarii de stat, cari, apoi, iarăși se ramifică în câte *trei gradații*, sau subclase.

Fiecare învățător tânăr, înainte de ce ar ajunge să fie socotit în clasa III-a, va beneficia de *salarul începător*, dela care va trece în chip automat în clasele următoare și în respectivele lor gradații.

Salarul începător e de 1200 cor. Cu acesta învățătorii va sluji *doi* ani, învățătoarele *patru*, după care restimp

vor urca mai departe. Învățătorii pe cari legea îi află în funcțiune, vor trece în clasa și gradațiunea, care li-se cuvine după anii de serviciu de până atunci.

Clasele și gradațiile sunt următoarele:

Salar începător 1200 Cor.

Clasa III.

Gradația 3	1400 cor.
» 2	1600 »
» 1	1800 »

Clasa II.

Gradația 3	2000 cor.
» 2	2200 »
» 1	2400 »

Clasa I.

Gradația 3	2600 cor.
» 2	2900 »
» 1	3200 »

În clasa I. *învățătoarele* vor beneficia în chipul următor:

Gradația 3	2600 cor.
» 2	2800 »
» 1	3000 »

Noul proiect stabilește și *relutul de cvartir* altfel decât până acum. Ca temei sunt luate clasele, de care se țin respectivele stațiuni.

În stațiunile de cl. I. relutul de cvartir face 600 cor., pentru timpul de salar începător, apoi cl. III. de salar 800 cor., clasa II. de salar 900 cor., clasa I. 1000 învățătorii și 900 cor. învățătoarele. Celelalte clase de stațiuni:

	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
Incep.	540	480	420	360	300	240
Cl. III.	720	640	560	480	400	320
Cl. II.	810	720	630	540	450	360
Cl. I.	900	800	700	600	500	400

În clasa I. de plată *învățătoarele*, la toate pozițiile primesc relutul din cl. II. de plată.

După-cum am amintit mai sus, în poziția cu salar începător, fiecare dascăl trebuie să slujească 2 ani, învățătoarele 4, după care restimp trec în clasa III. de plată. În clasa a *treia*, *învățătorii de stat*, rămân în fiecare

gradație, câte 4 ani, pe când învățătorii *comunali și confesionali* câte 5 ani! Aici e deosebirea între cele două categorii de dascăli.

În clasele următoare și în gradațiile lor, și învățătorii confesionali vor poposi numai câte 4 ani. Deci, cei de stat cu trei ani ajung mai curând la salariu mai mare. Aceasta, zice ministrul, din considerație față de susținătorii de școli confesionale.

Toate bune până aici. Însă acum vine partea mai brează. Înaintarea în clase și în gradații s'ar face neted, în chip automat, după dispozițiile proiectului, dar mai este un *dacă...* Un crâncen și Atotputernic dacă! *Anume, ca să treci din clasă în clasă, nu ajunge să ai anii necesari, ci încă ceva: notă de conduită, notă de bună purtare (minősítés, spune terminul) și ținută potrivită, de serviciu.*

Aici e degetul aceluia, care pune pe gânduri și pe unghiuri. Că, dacă ai notă bună treci la oală mai grasă, dacă nu, nu. Iar nota respectivă cum se fie, știe care o dă. Aceasta notă de conduită, care poate fi o baghetă politică foarte puternică în mâna guvernului, pentru școlile noastre va fi de-adreptul *dezastruoasă...*

Nota o dau în mare parte, organele ministrului, inspectorii. O umbră de părere pot să aibă și senatele școlare respective, unde școala

o susține comuna bisericească, adică confesiunea. Însă, că ce greutate va avea această părere, se cetește lămurit dintre șirele proiectului, când pomenește, că punctele de vedere ale statului trebuiesc asigurate...

Greutatea salariilor, pentru învățătorii săi, o va suporta; firește, statul, iar la școlile confesionale respectivele comunități, singure, ori cu ajutorul statului. Deci, noi gânduri, noi încurcări și greutăți, pentru sărăcia noastră tradițională.

*

În resumat acesta e noul proiect al ministrului Zichy. El nu mulțamește pe învățătorii de stat, cari au luat deja poziție în privința dispozițiilor lui.

Ce nu le convine și ce doresc ei, treaba lor. Îi privește.

Dar, că oare poate să ne mulțumească pe noi, ca susținători de școli deoparte și ca învățători de alta, e de datoria celor chemați să se rostescă.

Pedagog.

Circularul episcopului Pap Antal. Episcopul dela Ungvár, Pap Antal care a fost încredințat cu administrarea noii dieceze de Hajdudorog, mai în zilele trecute a trimis un circular tuturor preoților din dieceză, în care le aduce la cunoștință că el a fost încredințat cu administrarea diecezei și acum vrea să-și înceapă activitatea. Acest circular, preoții l'au citit înaintea poporului, dar după-cum cetim a fost întâmpinat cu mare resens. Așa în comuna

Sanislău, preotul a voit să cetească circularul înaintea bisericii, dar când a rostit cel dintâiu cuvânt unguresc, poporul s'a turburat, a apucat circularul din mâna preotului, l'a rupt și a strigat, că nu-i trebuie episcopie nouă, iar circularul îl va trimite îndărăpt. Asemenea turburări s'au mai întâmplat și în alte comune de prin Bihor.

Anuario Pontificio pe 1913. În zilele trecute a apărut anuarul oficial al vaticanului, din care eștragem următoarele: Conzistoriul cardinalilor se compune din 62 membri. Dintre aceștia, după etate, cel mai bătrân de 85 ani, e cardinalul Di Pietro, iar cel mai tânăr, de 48 ani, e secretarul de stat Mery del val. Cel mai vechiu cardinal, e Oregio di San Stephano, care de 40 de ani e tot cardinal. Dintre ceilalți cardinali, 6 sunt de 80 ani; 22 de 60—70 ani; 10 de 50 ani. Afară de aceea 27 cardinali au fost creați de Leo XIII; 33 de Piu X; iar unul creat numai în *pectore* încă în 27 nov 1911. Dintre cardinalii creați de Piu IX, numai unul e în viață.

Sunt după aceea: 14 patriarhate, dintre cari 8 latine și 6 de rit răsăritean; 190 arhiepiscopii, dintre cari 168 cu teritoriu și rezidență, iar 22 fără teritoriu și rezidență. În biserica răsăriteană sunt 3 arhiepiscopii cu drepturi autonome și 17 supuse patriarhiei respective; 769 episcopii latine, dintre cari 85 supuse imediat Romei, iar 684 episcopii sufragane. Sunt 74 episcopii de rit răsăritean.

Congregațiunile consistoriale îi sunt supuse 5 legațiuni apostolice; iar de Propagandă se țin 7 legațiuni apostolice. Mai sunt 163 vicariate apostolice și 71 prefecturi apostolice.

FOIȚA.

Fata sherifului.

Poveste istorisită de unul, care cunoaște Egiptul.
(Continuare).

„Ce? Nazarinean numești tu pe un pogoritor al profetului? Sunt eu doar un necredincios? Ficiorul de hoț, tu —“

„Mașallah, hoț mă numește pe mine, cela ce sunt kadi. Se vede, că tu n'ai leac de respect de membrii mekemehei, mă hagiule pe jumătate și tată al măgarilor celor mai proști.“

„Eu sunt un hagi adevărat, iară nu de jumătate. Am fost de două ori în Mecca, iară tu n'ai fost nici odată. Și tu vezi barba mea cea albă și totuși zici, că măgarii sunt feciorii mei? Dară cine ești tu? Tatăl tuturor cămilelor și fratele tuturor prostiilor. Dar îți turtesc foalele, îți —“

„Și eu te străpung, îți smulg barba, mă erezicule!“

Amândoi săriră în picioare și se prinse unul de caftanul celuilalt, dar cu mare grije, ca nu cumva să facă unul altuia vre-o vânătoare. Acum se mestecară și ceilalți, ca să stângă vâpaea certei. Despărțiră pe cei doi viteji și-i împinse pe unul într'un unghiu și pe celalalt în altul. Se acătară ca niște scăieți de caftanurile celor doi lup-

tași, ca nu cumva să le scape și să se încaiere din nou. Acum în depărtare sigură le cresc și mai tare înverșunarea. „Lăsați-mă, prietinelor“, strigau amândoi, „lăsați-mă, favoriții profetului, ca să-i sgăriiu fața, îl trimit în iad, pe cănele acesta, pe faraonul acesta bubos.“

În sfârșit reușiră înțelepții kadi cu puteri unite, să liniștească furtuna spiritelor. Dupăce cei doi bătrâni viteji folosise întreg lexiconul său cel bogat al sudălmilor, săvârși mufti împăcarea, și vrășmașii își căzură mișcați în brațe.

Judecătorii și Hammed el Homsî își cuprinse din nou locurile, ca să continue pertractarea. Dar pe Ahmed Abdallah parcă l-a înghițit pământul. Alî lui Hammed se apropie și raportă, că Giurnali chiar adineaori s'a dus zicând, cum se poate, să se aștepte dela tineri fapte chibzuite, când bărbați cu bărbi albe se poartă ca pruncii și se bălăcăresc în gîmă, și că miea de piasteri o va trimite mâne, că acuma se duce în cancelarie, și dacă oare cine mai pofteste oare ce dela dânsul, poate să-l afle acolo.

Întru început învățații ulemani și imami erau ca trăsniți de obrăznicia jurnalistului. Dar mai apoi oftară cu inimi parcă ușurate de niște pietri de rășniță. Adevărat că Hammed nu era mulțamit cu sfârșitul pertractării și protesta cu mâni cu picioare împotriva terminării ei; dar nobila adunare

cu toate acestea se împrăstie, pentru că după oboseala unei ședințe așa de sguduitoare să se arunce în brațele dulcelui chef.

3.

La două luni mai apoi Hammed el Homsî iar avu fericirea de a primi un oaspe. De-a dreapta șede neguțătorul Said volod Musa, un Sudanез negru ca cărbunele. El venise dela Nilul superior. Mai înainte îl legase de stăpânul casei raporturi comerciale foarte bune. De câte ori petrecea în Cahira, în tot de una se obicinuia a fi oaspele lui Hammed, pentru ca așa să cruțe cheltuielile ospătării. Said volod Musa venise de curând cu markebul său pe Nil în jos, ca să prefacă în bani pene de struț, gumă și alte produse de ale Sudanului și în schimb să ducă în țara sa tutun și articli de metal. Întru adâncul cel mai afund al inimii sale avea el într'aceea și alte gânduri. Îi murise adică iubita lui Fatme, floarea haremului lui, vechea lui soață din zilele tinerețelor. El iubia pacea casnică și de aceea avuse numai soția aceasta, iar acum haremul lui era pustiu, și negrul bătrân își cerca acum pe zilele bătrânețelor o soață cât se poate de tinără.

Cu îndârjire vrednică de laudă se obicinuia Hammed el Homsî a se împoțona încă și acuma cu tot prilejul cu numirea de hagi și a purta cu statornicie admirabilă gemma cea verde. Chiar acum împărtășise

Greva generală. Partidul social democrat din țara ungurească a hotărât, ca să lupte cu toate armele împotriva legii sufrajiului universal a lui Lukács—Tisza. Duminică în 26 a. l. c. a fost convocat la Budapesta congresul general social-democrat, la care au luat parte o mulțime de delegați din provincie. Congresul întrunit a hotărât cu mare însuflețire proclamarea grevei generale. Ziua proclamării a lăsat-o, ca să o designeze comitetul central.

Corespondințe.

Stropirea caselor la Bobotează

„Cuvântul adevărului“ în Nr. 1 combate procedura acelor preoți, cari din multe cauze nu umblă cu crucea în persoană la fiecare casă din parohia lor, ci încredințează cu acest lucru pe învățători, cantori, feți etc. Această procedură o califică de necorectă, de abuz, pentru că — zice „C. A.“ — umblatul cu crucea e sacramental, iar ministrul sacramentelor e numai preotul. Recomandă apoi preoților să înceapă umblatul cu crucea cu câteva zile înainte, ca să poată umbla ei în persoană la fiecare casă.

Aceasta e într'adevăr o chestie ce merită să fie discutată mai cu deamăruntul și a cărei rezolvire definitivă la tot cazul se impune. Eu din parte-mi nu sunt de părerea „Cuvântului adevărului“ din mai multe motive, cari le voi înșira aici.

1. Să tractăm întâi chestia din punct de vedere principiar. Și anume să dăm răspuns la întrebarea: poate un laic să stropescă casele și oamenii cu apă sfințită de preot? Ca să putem da răspuns la această întrebare trebuie să cercetăm unele cazuri

Și anume, cine nu știe, că în cele dintâi veacuri a creștinismului creștinii își duceau cuminecătura acasă și se cuminecau înșiși? Mai departe, cine nu știe, că la Bobotează credincioșii își duc apă sfințită dela râu, cu care înșiși își stropesc fântânile și edificiile și o țin peste an tot spre acest scop? La florii preotul binecuvântă stălpărilor, cari le imparte credincioșilor crâsnicul bisericii, iar în Strastnic se spune că le imparte egumenul, care nu e absolut necesar să fie preot. Acum se vedem cazul de față. Preotul, săvârșind sacramentalul sfințirii celei mari a apei, el în persoană, apa aceasta sfințită o imparte tuturor credincioșilor lui, ori în persoană, ori trimițându-o prin persoanele cari stau în serviciul bisericii. Tot prin persoanele aceste le trimite sf. cruce spre sărutare. Sacramentalul l'a administrat preotul, binecuvântând apa, iar obiectul binecuvântat l'a împărțit spre folosință publică poporenilor săi prin persoane cari stau în serviciul bisericii. Aceștia duc apa sfințită cântând „Iordanul“ — și alte cântări pentru bucuria praznicului, stropind casele și pe credincioșii cari sărută crucea.

Apoi încă una. Când se face sfințirea apei, preotul încă se stropște cu apă sfințită, sărutând el crucea și stropște cantorul. Acuma dacă asta ar fi necorect, de aici ar urma că preotul dela sate, care nu are capelan, niciodată nu s'ar putea stropi cu apă sfințită în lipsa de ministru al sacramentului. Va zice cineva: se poate stropi el însuși cu mătăuzul. Las că asta e ceva neestetic, dar chiar așa să fie, nu vede ori cine că în cazul de față lipsește ministrul sacramentalului, căci nu poate cineva să fie și ministru și subiect al unui sacramental.

Ce urmează de aici? Urmează că în cazul de față, n'avem să considerăm stropirea caselor de sacramental, ci de o distri-

buire a apei sfințite de preot, prin persoane laice cari stau în serviciul bisericii.

2. Acum să vedem cum stăm cu partea practică a lucrului?

Și anume să presupunem, că preotul locului s'ar bolnăvi în ziua înainte serbării botezului Domnului. Apa o poate sfinți chiar și din pat, dar să umble cu crucea din capul locului nu poate decât periclitându-și viața. Fiindcă la sate nu se poate căpăta la moment alt preot, după „C. A.“ ar urma că în cazul de față stropirea caselor trebuie să rămână, ceea ce abia se poate închipui. Ba chiar și în cazul când preotul așa s'ar îmbolnăvi, încât n'ar putea nici măcar să sfințească apa, — se poate aduce apă sfințită dintr'un sat vecin, cu care persoanele cari stau în serviciul bisericii, stropesc casele credincioșilor.

Obiceiul de a trimite pe cantori, învățători etc. cu crucea, e lăsat mai ales în parohiile muntoase, în munții apuseni și ai Giurgeului și — după cum sunt informat — în cele mai multe parohii de pe Sălagiu. Parohiile de munte nu numai că sunt de regulă cu mult mai numeroase ca cele dela țară, ci sunt de tot răsărite. O parohie de munte de 1000 suflete un preot nu o poate găta decât cel puțin în 3—4 zile, pe când o parohie de 1000 suflete dela țară o găta un preot într'o singură zi. Acuma socotească oricine, nu ar fi prea mare martirajiu, a umbla câte 3—4 zile de rând prin prăpăstii stâncoase, prin nămeți uriași de zăpadă etc.? La bună societate de asigurare ar trebui să fie asigurat un astfel de preot! Cum va mai putea el să celebreze și să iese la râu în ziua de praznic? Autorul notiței din „C. A.“ spune că dânsul „a probat și s'a putut“. Foarte frumos! Și eu am probat — și s'a putut, dar nu voi mai proba mai mult, cu toate că din paguba materială ce

oaspeiului său întâmplările celea mai nouă și între altele firește că și afacerea, ce o avuse cu Ahmed pentru fată-sa. Se înțelege dela sine, că amândoi își vărsară cu prilejul acesta tot veninul asupra tineretului fără de Dumnezeu și asupra amăgitorilor lui, cari firește că erau Francii. „Și închipuește-ți, o prietino al sufletului meu“, închiă bătrânul povestea sa, „închipuește-ți, că padișahul, — fie binecuvântat numele lui, — a dărunit acestui giurnal tinăr, acestui beator de cerneală un ord, pentru că el a arătat inglișilor, — pierire-ar toți cât mai de grab în mare, — că ei cu casanul dela Sun¹⁾ primejduesc ruinele Anas vogudului!²⁾ — Mașallah, ca și cum ar fi cine știe ce pagubă, dacă apa râului ar rostogoli cu sine pietrele templului aceluia păgănesc! Am ajuns deja, ca pe un ibn arab să-l doară de ruine de acelea. O, cât e de stricat tineretul de azi!“

„Ja salam, ja salam! Ce cuprins a toată răutatea trebuie că este scriitorul acela, pe carele-l doare de pietri vechi, și carele din pricina aceasta capătă un ord. — Grozav lucru! Indelungă răbdarea lui Allah este mare, el va prăpădi pe toți cei fărădelege a bună samă pe toți!“ Așa răspunse Said voled Musa într'un ton, de carele se simția, că-i izbucnia din fundul cel mai adânc al

¹⁾ Clădirea, cu carea se adună apa Nilului la Assuan.

²⁾ A templului de pe insula Philae.

inimii. „Dar spune-mi, prietino, cum a fost cu cei doi asli ai tăi? Doar i-ai pierdut?“

„Vallahi, i-am pierdut!“ zise Hammed în ton desperat. Ii retăcuse, că întreagă cartea neamurilor lui a fost un falsificat, și mintise, că și-a pierdut aslul, — o împrejurare, carea după obiceiul musulmanilor pricinuia de odată și pierderea nobilității bisericesti.

„Ce pagubă! Dar dacă nu mai ești sherif, de ce mai porți turban verde?“

„De ce să nu-l port? Doar ca să mă arete oamenii cu degetul și să zică: Iată acest hagi, el nu mai e sherif!“

„Dar tu nu ești nici hagi!“

„Firește că sunt. Doar am fost de două ori în Mecca.“

„Dară nu în luna pelerinajului pe vremea hagiului.“

„Males, doar am sărutat piatra cea neagră.“

„Dar n'ai auzit chutbea la muntele Arafat.“

„Un pogoritor al profetului n'are să asculte nici o predică.“

„Ca și cum ai mai fi sherif. Doară ți-ai pierdut aslul.“

„Males. Doar nu mi-am pierdut de odată și părinții.“

„Dar nu mai ai voce să te chiemi sherif.“

„Cum nu?“

„Nici de cum, căci altmintrea să te

blasteme Allah!“ răcni Said voled Musa Sudaneanul.

„Fie tine de șapte ori, negrule fărădelege!“

„Ce te privește coloarea mea, înșelătorule?“

„Nazarineanule, cel ce te închini focului!“

„Ereticule, sherifule mincinos!“

„Prăpăditule, hulitorule, — dar spune-mi de ce ne și suduim?“

„Mașallah, e adevărat, acuma bag de samă, că ne certăm.“

„Doi bărbați cu bărbi albe!“

„Ce rușine! Iartă, frate!“

„Nu așa! Eu port vina ca și tine!“

„Ne iertăm, favoritul al profetului. Dar nu începe din nou.“

„Eu am început? — Doar tu ai suduit întâiu.“

„Pentru că tu te chiemi hagi.“

„Și sunt!“

„Ba nu!“ se improtivi oaspele.

„Hagribetak! Cutropi-s'ar casa ta!“

„Și fie blăstămat tatăl tău împreună cu moșul tău și cu toți înaintașii tăi.“

„O răutatea lumii, o stricăciunea năravurilor! Ce te privesc pe tine înaintașii mei? Allah să le dăruească desfătările răului și la ai tăi muncile iadului!“

„Taci, ori apoi jur pe barba mea, că te toc în cap cu fuma¹⁾ șișei mele.“

¹⁾ Ciutura.

o am prin neprobare aş putea să-mi îmbrac domneşte toţi pruncii mei. Dacă omul ar fi tot tinăr şi voinic, ar putea să tot probeze, vin înse anii când omul nu e bun nici de astfel de probe — nici de penzie — ce va face omul atunci? Cum va proba atunci? Il asigur şi pe autorul notiţei din „C. A.” — că atunci, când după o astfel de „probare” va cădea la pat pe câte-va săptămâni, şi pruncii vor plânge la patul lui — la toată întâmplarea va cădea pe gânduri şi va medita cu toată seriozitatea asupra întrebării: fost-a neîncunjurată lipsă de această probă, de această jertfă?

3. La toată întâmplarea e foarte bine când preotul poate să umble el în persoană la toată casa. De aceea şi preoţii dela munte fac foarte bine dacă din când în când, la 5—10 ani odată, dacă permit împrejurările climatice, urmează sfatul „C. A.” Cea mai bună procedură înse e a acelor preoţi, cari schimbă în fiecare an casele la cari umblă ei, aşa că în 4—5—6 ani cercetează în persoană casa fiecărui credincios. Aceasta înse nu pentru că astfel de procedură ar fi cu totul de reprobabil, ci din motivul ca preotul să cunoască „pe toţi şi pe toate” pentru cari se roagă şi pentru cari aduce jertfă!

Nu am pretenţia să fi rezolvat şirele mele această chestie, eu mi-am spus numai părerea, care poate să fie şi greşită. Spre liniştirea multora dintre noi înse, o rezolvare a acestei chestii la tot cazul se impune. Cea mai bună rezolvare după părerea mea ar fi dacă din capul locului „obiceiul” (cu adevărat „obiceiul”) umblatului cu crucea s'ar şterge, pentru asta ar milita o mulţime de cauze! Bine ştim însă, că asta e cu neputinţă. Dacă înse forul competent ar rezolva oare cum chestia, fie, chiar şi în senzul „C. A.” atunci noi, preoţii, suntem dator să ne supunem, chiar şi cu pericolul vieţii, căci pentru adevăr, care dintre noi n'ar fi în stare să aducă ori şi ce jertfă?

Septimiu Popa.

Scrisoare din Bucureşti.

(Dela corespondentul nostru particular.)

Toată lumea are azi atrasă atenţiunea spre războiul din Balcani. Ziarele au azi mare trecere, căci ele sunt cari prin cores-

„Ja salam, omul acesta ridică mâna asupra oaspelui său! — Tu ocăreşti albeaţa bărbii, pe carea juri! O Allah, curăţeşte creerii omului acestuia. căci altmintrea imi va căuta, să povestesc prin cafenele, că Hammed el Homsî a nebunit! Dar ictibi are dreptate, să ţină fata ta până —” Se opri, căci se arătă Ali printre perdelele uşii.

„Ce vrei?” întrebă stăpânul.

„Stăpânul meu, voiu — tu să — nu, ea — ea —”

„Dar grăeşte! Te-a părăsit mintea, ori ai uitat frumoasa limbă a părinţilor tăi?”

„Nu, nu, am numai să-ţi spun, că — că tu — tu să ieşi niţel!”

Hammed se sculă: „Iartă, prietine al casei mele, dar îndată mă întorc. Intr'aceea suduie asemenea unui măgărar, ca să fi gata cu sudălmile, pe când mă voiu întoarce!”

(Va urma).

pondenţii şi reporterii lor, vestesc lumii de pe câmpul războiului şi pe prin toate centrele mari, rezultatul luptelor şi tratativelor puterilor pentru pace între beligeranţi.

Bine înţeles, că între cei mai interesaţi în războiul actual este şi România, căci şi interesele ei sunt în joc, şi de aceea nu este român care să nu aştepte cu nerăbdare orice ştire despre fazele războiului şi ale conferinţelor din Londra, unde diplomaţii caută mijlocul de a face pace şi nu-i găsesc.

Dar, trăgânelele acestor conferinţe şi mai cu samă ştirile contrazicătoare de pe câmpul de războiu, au zăpăcit lumea, încât lumea nu ştie ce să mai creadă!

Este aceeaşi repetată istorie, de pe timpul războiului tripolitan, când telegramele din Roma vesteau înfrângerea Turcilor, iar telegramele din Constantinopol vesteau din contră că Italienii au fost respinşi.

Tot astfel azi: din Sofia, Belgrad şi Athena să telegrafează triumful Balcanilor contra Turcilor, iar din Constantinopol, Turcii desmint, sau chiar susţin că ei au biruit în cutare luptă... Şi tot aşa ne-a ostenit şi ne frământă în nedumerire pe noi Românii şi ştirile cu tratativele din Londra despre compensaţiile ce au se dea Bulgarii, României!

În fie care zi aproape o noutate care desminte pe cea de ieri. Optimismul şi Pessimismul să duelează în aceste ştiri: când tratativele merg spre bine, când ele sau întrerupt, când că delegatul Bulgarii aşteaptă instrucţiuni noi, când că aceasta Bulgaria nu e dispusă de a da vr'o compensaţie României, sau când că ea oferă cutare faşie ca graniţă între Dobrogea română şi bulgară, etc. etc.

Prin urmare, nimic pozitiv, şi nici vr'o profeţie să poate face despre rezultatul atât al războiului cât şi al tratativelor între România şi Bulgaria. Ceeace să ştie că, Bulgaria caută nod în papură, şi când sub un pretext când sub altul vrea să se substragă de a satisface cererilor României, şi probabil că de bună voie nici nu va da, mai ales, dacă sorocra dela nord o înbărbătează!

Cred că diplomaţia noastră a făcut o eroare încrezându-se asigurărilor bulgăreşti în privinţa compensaţiilor. Dacă noi nu credeam pe cuvânt — cum nici nu trebuia, când îi cunoaştem pe Bulgari cine sunt — şi dacă mobilizăm măcar 2—3 corpuri de armată încă dela începutul ostilităţilor şi gata ca la un moment dat să intrăm în acţiune şi să ameninţăm şi cu ruperea relaţiilor diplomatice, rechemând pe ministrul plenipotentiar din Sofia şi mai închizându-le şi comunicaţia cu România, de unde îşi adună milioanele pentru traiu şi biruri... în acest caz ori aveam ce ceream dela ei, ori nu eram ajunşi la Adrianopol, ba poate mâncau şi o bătaie definitivă.

Azi? azi să poate întâmpla 'să fim o victimă a credulităţii noastre şi batjocoriţi de aceia pe cari mai eri iam scos din besună la lumină şi le-am făurit la Plevna o ţară independentă; şi dacă acum la început nu vor fi puşi la rezon şi la dovedirea prin fapte a declaraţiilor de recunoştinţă ce la toate ocaziile ne făceau pentru 'sângele românesc ce am vărsat la Plevna pentru ei, mai târziu e îndoielă dacă vor mai putea fi constrânşi la rezonare!

Dar chestia aceasta nouă a războiului din Balcani între aliaţii Bulgaria, Serbi şi Greci cu Turci, ne pune faţă în faţă şi dragostea ce ne o arată nouă Românilor, unul şi altul: balcanicii, ca vecini şi coreligionari cu noi între ortodoxie şi de altă parte Turcii ca păgâni!

Nu aceşti Turci păgâni, comit ororile ne auzite în alte războaie moderne, nu eiucid şi pradă pe Românii din locurile cucerite de Balcanicii aliaţi, ci aceşti Balcanici creştini şi ortodoxi ca şi noi: Bulgarii, Sârbi şi cu deosebire Grecii Fanarului, schingiuiesc şi omoară, ca şi până acuma, mii de Aromâni fraţi de ai noştri, şi ce să va alege de aceştia atunci când, aceşti Balcanici aliaţi şi coreligionari ai noştri şi încă evlavioşi pravoslavici, vor ajunge în stăpânirea definitivă a Macedoniei şi a celorlalte ţinuturi ce Europa le va concede să le ocupe? Păgânul turc, cum era, le respecta Aromânilor cultul religios, limba română şi drepturile ce de voie sau de nevoie le acorda şi celorlalte naţionalităţi din Imperiul otoman!

Chestia aceasta a măcelăriei Românilor din Balcani, de către bandele Bulgare şi mai cu seamă de antărţii Greci, susţinuţi de guvernul din Athena şi chiar de Episcopii şi Patriarcul din Fanar, dăinuieşte de zeci de ani, fără aşi da cineva seama care este cauza aderentă şi cum s'ar putea salva naţionalitatea Românilor de acolo?

Mulţi oameni politici şi învăţaţi destinşi din România cunosc motivul acestei stări de lucruri, şi perzucături a Românilor din peninsula balcanică şi ştiu şi modul sau drumul cum s'ar putea salva cu siguranţă aceşti Români, dar la aceşti fruntaşi politici din România le lipseşte curajul a arăta acest drum!

Un singur om, şi acesta este dl Al. Ciurcu, un destins publicist şi om politic şi foarte priceput şi în toate chestiile economice şi de edilitate, a avut curajul, din incidentul actualului războiu, să spună pe faţă în zilele acestea, întrun ziar de aici: care este cauza adevărată a desnaţionalizării Românilor din Balcani? (Eu zic: şi din alte locuri).

Dl Ciurcu spune în resumat că, Românii perduţi ca o insulă în oceanul slav, prin adoptarea religiunii ortodoxe a neamului acestuia, neam perdut latinitatea noastră şi relaţiile ce trebuia să le ţinem cu apusul catolic şi cu deosebire cu ginta latină toată catolică!

Aşa este; şi acest adevăr îl recunosc — cum ziceam — şi alţi bărbaţi însemnaţi precum şi profesori istorici reputaţi, cari la anumite ocazii, îl mărturisesc de pe catedră şi chiar prin scrieri. Il recunosc şi acei bărbaţi politici şi diplomaţi ai noştri, puşi în fruntea mesei de unde să diriguiesc cărările politicii româneşti, dar nu pot să-l dea în vileag; pentru ce?

Cu ocazia unei alegeri de deputaţi — după obiceiul pământului — m'a vizitat şi pe mine, pentru a solicita votul meu, un fruntaş politic, fost Ministru, nu spun ce e astăzi, şi ce va fi mâine: ministru, sau chiar prim-ministru; destul că este un fruntaş între fruntaşi, şi deocamdată îl chiamă dl X. Intrând la mine în casă şi văzând pe masă ziarul „Unirea” din Blaj zice: „Dta eşti unit?” „Da — răspund eu — şi deşi de vre-o 35 ani am venit în România ortodoxă, totuşi, numi vine să mă despart de religia

Romei pe care o mărturisește întreaga gîntă latină... Și văd chiar în nrii de față ai „Unirei“ că chiar un profesor macedonean și Aromân în toată puterea cuvîntului, pledează cu tot focul, prin vre-o 15 articoli, pentru unirea Aromânilor cu biserica catolică a Romei, pentru a să scăpa astfel de Bulgari și de Greci, cari fi omoară pentru sentimentele lor românești... fără să termin răspunsul meu, dl X. mă intrerupe“, și spune textual „apoi da, acesta a fost și idealul lui Apostol Mărgărit, și este și al fruntașilor noștri politici, dar...“ și în cuvintele următoare îmi spuse greutățile ce ar fi de întîmpinat când s'ar porni aceasta mișcare pentru Aromâni, ce luptă s'ar naște între partidele politice, când una din ele ar proteja unirea acestor frați cu Roma. Și-mi mai spuse cum un prețin din America îl ruga prin o scrisoare să salveze pe Românii ortodocși din America cari sunt înădușiți de cei uniți emigrați din Transilvania... și iam răspuns să nu mai facă confesionalism ci naționalism...“

Iam spus și eu o idee după care procedându-se, s'ar putea face unirea Aromânilor cu Roma fără sgomot și totuși în mult 6—10 ani, toți Aromânii să fie uniți cu preoți uniți și cu Episcop unit și cu vreun Șineai, Clain, Maior, și alții.

Ia plăcut ideea mea dlui X. dar dacă v'a avea curajul, la un moment dat, s'o pună în practică, nu știu!

Faptele vechi ni le dovedește istoria iar cele de față, le auzim și le vedem noi cu ochii că, Românii de sub stăpînirea slavonă și greacă, au fost și sunt desnaționalizați prin ortodocșie: rutenizați, rusificați, bulgarizați, sîrbizați și grecizați.

Astăzi cu ocazia războiului balcanoturc ies la iveală mai multe date statistice, după cari în Serbia ar fi 80 de mii după alții 150 sau 200 mii de Români cari vorbesc românește încă, dar câți vor fi de aceia cari nu mai vorbesc românește?

Tot astfel de cifre să dau și pentru Românii din Bulgaria, și că cu toți cei din Macedonia ar fi vre-o 500 mii de Români.

Să admitem aceasta cifră a Românilor cari peste Dunăre, și în regiunile pe unde azi să desfășură războiul, vorbesc încă limba română, dar grecomani și alții cari nu o mai vorbesc, câți vor fi?

Să nu esagerăm, dar haina aceasta religioasă ortodoxă ce o avem noi Românii, comună cu acești balcanici și neamurile lor slavone din Rusia și Bucovina, ne-au desnaționalizat până astăzi cred, peste trei milioane Români!

Cei de făcut în viitor pentru a scăpa de aceasta fabrică de desnaționalizare și de descreșterea neamului nostru? Să răspundă cei cari dau sfaturi Românilor din Ardeal să se lapede de unirea cu Roma și să treacă la ortodocșie!..

Dar ce este de făcut acumă momentan, când trebuie să o rupem la un fel cu Bulgarii?

Să ne batem cu ei pentru câțiva metri de pământ ce nu ne dau de bună voie? Nu; ci deocamdată să ascultăm de sfatul dlui A. D. Xenopol profesor Universitar și membru al Academiei, care telegrafează următoarele dlui ministru Tache Ionescu la întorcerea acestuia din Londra: „Să refuzăm pomana bulgărească, să rupem cu ei

ori ce raporturi, rezervându-ne toate drepturile“.

Și în adevăr aceasta ar fi o declarație și o hotărîre a României, care ori când la vr'o ocaziune favorabilă, îi lasă dreptul rezervat de a reclama drepturile ei și de a interveni și în favoarea și ajutorul Aromânilor cari — e de prevăzut — vor avea mult de suferit în viitor sub noii lor stăpâni, deși frați întru ortodocșie!

I. Popescu. Delarupe.

Reviste.

Conjurațiunea tinerilor turci.

În urma hotărârii, ce Înalta Poartă, a luat-o pentru predarea Adrianopolului, în interesul păcii și a buneii înțelegeri, lucrurile în Constantinopol, s'au schimbat cu totul. Tinerii turci, în frunte cu Enver bej, eroul dela Tripolis, au înscenat o mare conjurațiune în contra Porții. Pe când Înalta Poartă ținea sfat, mulțimea a pătruns în curtea palatului și a început să strige și se injure guvernul, pentru soartea Adrianopolului. De aici a mers înaintea palatului ministrului de războiu. Din ferestile palatului au început se răsune asupra lor pușcături de revolver. Conjurații s'au infuriat și mai tare și au început să puște spre palat. Un glonț a nimerit chiar în pieptul ministrului de războiu pașa Nazim, care momentan a căzut mort. Conjurațiunea a mai avut încă opt victime. Se spune, că și Sultanul și pașa Kiamil, ar fi avut cunoștință, despre aceasta conjurațiune și n'au dat până acum răspuns notei marilor puteri, pentru-ca încâtva, totuși să se plece și opiniei publice. Urmarea conjurațiunii tinerilor turci a fost că guvernul lui Kiamil pașa a fost silit se abzică. Sultanul a încredințat cu formarea noului cabinet pe Mahmud Sefket, pe care l'a numit și mare vizir și ministru de războiu. Ministru al lucrărilor publice e numit senatorul român Bațaria, care e un mare aderent al partidului tinerilor turci, și atât în senat cât și prin ziare totdeauna a sprijinit politica acestui partid. Iar Oskan, ministrul postelor, încă e creștin, armean de origine.

Întreg cabinetul e compus din tineri turci, cari și-au luat deviza: »Se apărăm onoarea națiunii și sfințenia religiunii«. Și onoarea națiunii în locul întăiu e legată de Adrianopol, pe care cu nici un preț nu voesc să-i predee.

Se nu fie oare conjurațiunea aceasta pe semnul continuării războiului?

Romanones și Vaticanul. Încă în 1910, ministrul de atunci Canaleias, a adus o lege în contra ordurilor călugărești și a congregațiilor. Din cauza aceasta s'a născut mari divergențe între Vatican și guvernul spaniol. Ojeda, ambasadorul spaniol a fost rechemat din Roma. În locul lui, Canaleias denumește pe Navarro Reverter. Acesta însă nici când n'a mers la Roma, pentrucă secretarul de stat al Papei, i-a adus la cunoștință lui Canaleias, că numai în acel caz stă de vorbă cu noul ambasador, dacă guvernul spaniol, va schimba legea cu privire la congregații și ordurile călugărești în consonanță cu concordatul dintre Spania și Vatican. Canaleias nu s'a învoit. Din cauza aceasta s'au rupt ori-ce legături între Vatican și guvernul spaniol.

Romanones, urmașul lui Canaleias, e aplicat să înceapă iarăși pertractările cu Vaticanul. A numit de ambasador pe fostul ministru liberal Calbeton. Și Vaticanul a primit cu plăcere aceasta denumire.

Afară de aceea, Romanones, în conțelegerea cu vaticanul legea lui Canaleas a prelungit-o încă pe doi ani în acel inteles, că Sfântul Scaun, poate edifica mănăstiri în Spania, dar numai cu învoirea guvernului. Din acestea să vede, că se începe compromis între Roma și Vatican, și să nădădueste, că iarăși se vor relua relațiile pretinesti dintre Roma și Spania, și că peste doi ani legea lui Canaleas, care a adus atîta primejdie în Spania, va fi scoasă din vigoare.

Noutăți.

Cătră cetitori. *Rugăm stăruitor pe abonații noștri, să binevoască a grăbi cu achitarea abonamentului. Mai ales rugăm pe domnii restanțieri, ca să-și achite restanțele, căci speșele ce le avem zilnic, sunt uriașe. Noi am adus toate jertfele câte le-am putut, așteptăm ca batăr preoțimea să ne sprijinească, căci doară interesele ei le apărăm în primul ziar.*

Logodnă. Ioan Mioc, absolvent al facultății teologice din Budapesta și Valeria Popa, din Tievantul mare, s'au căsătorit.

Bancnotele à 10 cor. forma I, purtând data de 31 Martie 1900, încetează a mai circula cu 28 Februarie 1913. Atragem atențiunea intelectualilor noștri deia sate asupra termenului de mai sus, spre ai face cunoscut poporului nostru.

Aviz onor. aboneți ai opului „Pocăiți“. Ca răspuns multelor întrebări ce mi-se fac, prin aceasta comunic, că lucrarea „Pocăiți“, fiindcă i-s'a adus Mărturisirea de credință a baptilșilor din Ungaria (apărută în Hivatalos Közlöny 1905.) comentata paralel din punct în punct, iar culagerea acestei părți a întîmpinat anumite greutăți tehnice, — din aceasta cauză întărzio a se gătă și numai peste 2—3 săptămâni se va putea espeda. Până atunci rog binevoitoare scuze și așteptare. *Dr. Nicolae Brănzău.*

Concurs. In conformitate cu dispozițiile pentru administrarea fondurilor și fundațiilor „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” se publică concurs pentru „premiul Andrei Mureșan” de 300 cor. pe anul 1912.

La concurs se admite orice lucrare originală românească de cuprins literar, tipărită în Ungaria în cursul anului 1912, fie din sfera literaturii frumoase, fie o colecțiune de literatură populară.

Concurenții vor avea să înainteze până la 1 Aprilie st. n. 1913 biroului Asociațiunii în Sibiu (Str. Șaguna Nr. 6) cinci exemplare din lucrările lor. Premiarea autorului se va face în ședința festivă a secțiilor științifice literare ce se va ține cu ocazia adunării generale din 1913. Sibiu, 25 Decembrie 1912. *Andrei Barseanu* m. p., prezident. *Oct. C. Tăslăuanu* m. p., secretar.

Mulțumită. Institutul de credit și economii Brădetul din Orlat a dăruit școlii noastre gr.-cat. din Buia 20 cor. pentru providerea băieților săraci cu cărți.

Pentru aceasta faptă în numele Senatului școlastic și a băieților împărtașiți cu cărți mulțumește preotul Ioan Hulea.

Ofrande în folosul marinei militare române. Pe lângă hotărârea Consiliului de ministri român de a da din escedentul anului pentru sporirea flotei române suma de o sută milioane lei, din București să anunță, că în urma unei înțelegeri între membrii corpului didactic s'a luat inimoasa hotărâre ca toți profesorii din România — dela învățători și până la profesorii Universitari — să renunțe la leafa lor pe o zi în folosul marinei militare române.

O asemenea hotărâre a luat și d. director general al Teatrului-național, împreună cu funcționarii teatrului.

După calculul făcut, din aceasta renunțare benevolă s'ar realiza o sumă de circa 300.000 lei.

Episcopie gr.-or. maghiară. Solia satelor dela Cluj vestește lumii românești că „stăpânirea își are gata planul episcopiei gr.-or. maghiare, care înțește se rupă 90.000 români dela biserica lor românească”. După Hajdudorogh—Szentes... Frumoase perspective în viitor!

Advocat nou. Dr. Simeon Dragomir, avocat, aduce la cunoștință, că și-a deschis cancelaria advocațională în Iliu-Mureșană—Marosilye, în piață.

Mesei studenților din Blaj. a dăruit Ioan Albon paroh gr. cat. în Dostat, 7 cor. 54 fil, ca rescumpărare a felicitărilor de anul nou. I-se exprimă călduroasă mulțumită. Direcțiunea gimnazială.

Ungurii din țara Hațegului, fără deosebire de partid, sunt foarte indignați pentru noul proiect, referitor la alegerea deputaților. Dacă acest proiect va deveni lege, atunci întreg comitatul Huniadoarei, va fi stăpânit de români. De aceea, în luna viitoare, vreau să țină o adunare populară, în care să protesteze, în contra noului proiect și să-l roage pe deputatul Rozemberg Ignác să voteze în contra proiectului și să părăsească partidul muncii, pentru că e imposibil să sprijinești un guvern, care mână apa pe moara românilor.

Curioasă mentalitate mai au și oamenii aceștia, orbiți de cel mai încarnat șovinism!

Partea Literară.

O mică neînțelegere.

Farsă într'un act de GONDINET, tradusă de diletanții din Blaj.

(Continuare și fine).

C. (Aparte.) Câtă vioiciune într'un om atât de bătrân! (Le așează în tața publicului). Bădicule, poștește aici lângă mine.

Camille. Mulțumesc, dar mă simt bine și aici. (Se așează pe marginea scaunului din stânga).

C. (Umple păharele cu vin). Înainte de toate să bem un pahar de bucurie că ne-am revăzut!

Camille. (Trist). De bucurie?... (Aparte). Vinul acesta mi-e cam suspect! Nu voi bea deloc!

C. Trăească nenea! Ciocnește.

Camille. (Ciocnește). Să trăiesc! (Se face că bea și pune paharul pe masă).

C. Și fiind-că povestim atât de grozav, îți mărturisesc, că am un plan curios cu D-ta.

Camille. Are cu mine un plan curios...

C. (Pune farfuria cu friptură înaintea lui B). Îți place în frigare?

Camille. (Sare de pe scaun). Eu... la frigare.

C. Doamne ferește! Carnea la frigare... carnea de vițel... Uite nene, eu așa ogătesc! Lui Andrei îi place foarte mult așa. Gust-o numai! Poștește și sos!

Camille. (Liniștindu-să se așează pe scaun, ia sosul). A da sos.

C. Planul consistă în aceea, ca să-te rog pe D-ta nene, să-ți vindeci pe bărbatul de-o idee fixă.

Camille. (Suprins își încrucișează brațele, ținând însă farfuria cu sos în mână). Ce aud? Nepotul meu cu idei fixe? Va se zică și el?...

C. Așa e. El... cum să o și spun... Andrei crede... afirmă, că eu ași fi puțin... cam distrasă.

Camille. (Aparte). Da, da! Înțeleg eu! Bolnavii de felul acesteia niciodată nu cred, că ar avea ceva.

C. (Il lovește pe umăr). Pst!

Camille. (Impetrit). Pst? Ce?

C. Auzi! Auzi!

Camille. Ce s'aud? (Varsă pe covor).

C. (Se întoarce cătră paserea din colivie). Pi, pi, pi!

Camille. (Ingrozit). Pi? Pi? Doamne! Doamne! Aceasta e în ultimul stadiu!

C. (Se apropie la pasăre). În sfârșit te aud și pe tine puile!

Camille. Puile? (Observă că a vărsat sosul și strigă speriat. Apoi ca să nu observe C. începe să strige pasărică rizând și într'aceea ridică iute cu lingura sosul de jos și-l pune în farfurie nu tot pe masă). Pi! Pi! Pi! Ce drăguță e! Cât e de frumoasă. Pottim sosul!

C. (Le așează pe scaun). Mulțumesc!

Camille. (Aparte). Aceasta a succes! Dar și asud ca în clipele din urmă. (Se șterge cu batista murdărită de cerneală — și se înegrește cu totul).

C. (Are cuțitul în mână. Il vede pe Camille și sare, de pe scaun strigând). Aoleu!

Camille. (Sare și el). E cu cuțitul în mână! S'a sfârșit cu mine! (Fuge în partea din stânga a scenei).

Scena XIX.

Cei de mai înainte. N.

N. (Aleargă din dreapta). Dumnezeu! meu, ce s'a întâmplat?

Camille. Iată servitoarea! Ea știe trata cu dansa! (Aleargă la N.) Copila mea...

N. (Strigă înspăimântată). Aoleo!

Camille. Vai de mine! Nicăiri o ființă, cu scaun la cap! Fug de aici mâncând pământul! (Vrea se fugă prin mijloc, dar în momentul acela apare Andrei).

Scena XX.

Cei de mai înainte, André.

Camille. Vai! Nepoate! Scapă-mă. (Voește să-l îmbrățișeze). André!...

A. (Il împinge speriat). Aoleo!

Camille. (Se retrage din nou). Și tu mă respingi, Andrei? Așadar toți au înebunit, ori numai eu sunt nebun?

A. Nu ești nebun, dar negru ești.

C. Ca un harap.

N. Cărbune, nu alta!

Camille. (Sare). Negru? Harap? Cărbune?

A. Dar ce e asta?

Camille. (Il prinde pe Andrei de brațe). Scapă-mă de nevastă-ta!

C. De mine?

A. Ce ți-a făcut D-tale C.?

B. Har D-lui încă nu mi-a făcut nimic, căci m'ai făcut tu atent se mă păzesc de cusurul ei.

C. Ce aud?

Camille. Da! Da! Tu mi-ai spus că nevastă-ta are un cusur.

C. (Dărză). Andrei aceasta nu e frumos din partea ta aceasta..., aceasta e... E o mare neînțelegere.

A. Atâta e tot! Când a venit unchiul eram puțin iritat și la observarea lui că C. e o femeie model, am îndrăsnit să-i spun, că... și nu am avut dreptate, scumpă nevastăică (își prinde soția de mână cu blândețe). Privește numai în jur de tine! Aceasta e opera ta!

C. (Își pleacă genele). Da, recunosc. Are un cusur.

Camille. Așadar, totuși?

C. Da, nenșornile recunosc, sunt puțin căm desordonată.

Camille. Desordonată? Așadar numai atâta?

C. Dar promit, că de aci încolo nu voi mai fi! (Il îmbrățișează pe A.)

B. (Aparte). Sfinte părinte din cer! Și eu am crezut că are boală. (Își pune degetele pe frunte)... de piept.

A. (O îmbrățișează). Scumpa mea nevastă).

C. Mă voi îndrepta de aci încolo!

Camille. (Cătră N.) Iar noi se rămânem ca și până acum.

N. (Il pune înaintea feței o oglindă). D-ta așa voești se rămâi?...

B. (Strigă îngrozit și cade apoi în brațele celor din jur, cari rid cu toții). Maică sfântă! Ce-am pățit!?

Noaptea sf. Bartolomeu.

După *BOLANDEN*.

Trad. de *Aurel B. Gajia*, profesor.

(Continuare).

— Încet prietine! zise Marcel. De sigur Carol IX are atâta minte, încât ar ști, că așa ceva l'ar consta tronul ori chiar și viața. Eu sunt cu totul de altă părere. Azi

după prânz s'au depărtat mulți hugenoți din Paris. De aici urmează că lor li frică.

— Ești astut Marcell! zise precupețul. La tot cazul s'au depărtat mulți hugenoți și pentru ce? Ca în provincii să însceneze noi răscoale.

— Asta se poate, zise Vantier. Am auzit cu urechile mele până-ce o ceată de hugenoți au jurat răsbunare. Arma s'a pregătit în Louvre. Și spun că în contra lui Coligny. Dacă lui Josna Coligny i-sar mișca un singur fir de păr, atunci în Babilon nu va rămânea nici piatră pe piatră. Astfel vorbiau ținând în mâni săbii și sulii.

— Pretimilor, încă o întrebare? zise precupețul. Dacă hugenoții vor începe al patra război civil, pe partea cui va rămânea Coligny, pretinul regelui?

— Întrebarea asta l'a ațitat mult pe regele?

— Vino, zise, părăsind hotelul.

Merse liniștit pe străzi ocupându-se cu ideea că ce pareri predominază între parisiensi.

Hugo a observat situația regelui. Ar fi propus ca distracție, pe ziua de mâine o vânătoare lungă.

Carol a intrat în Louvre pe o ușă secretă, a cărei cheie a dus-o cu dânsul. Ajunse în odaia lui. S'a așezat pe un fotolin și privi lung la marquis.

— Ce părere ai despre supușii mei, întrebă pe urmă?

— Sunt ca suflarea vântului, care azi pornește dela miază-noapte și mâine dela miază-zi. Ei sunt tare schimbăcioși.

— Nu totdeauna d-le marquis. Vântul poate să devină orcan ș'atunci și coroana mie și-a ajuns sfârșitul.

— Majestate, până când coroana ți-o apără credința supușilor tăi, până atunci nici orcanul n'are putere mai mare cași când ar sufla asupra unei stânci puternice.

— În cine se poate încrede regele? Despre aventura noastră din astă seară să nu spui nimănui nimic!

În vreme ce regele fu dus, la Louvre s'au petrecut alte lucruri. După depărtarea lui, Ecaterina s'a dus în odaia fiului ei. Aici a observat epistola pe care Riviere o aduse regelui fiind curioasă, sparse sigiliul și nici nu începuse bine să o citească, deja s'a și mâniat horibil.

„Sunt urme, scrie Coligny, că atentatul n'a provenit dela Guisei, ci dela persoane, cari sunt cu mult mai apropiate de regele.

Trebue deci, ca majestatea ta, în numele legii să cercetezi cauza cât mai amănunțit.”

Ecaterina, își vâri epistola în sân și eși repede prin odaia de lucru a regelui.

După o oară conjurații s'au adunat în jurul ei. Au fost invitați Henric de Lotharingia, Ludovic Bourbon și prințul de Montpensier. Consfătuirea a ținut până la oarele douăsprezece din noapte când au adus și hotărârile.

Frică și răsbunare.

Situația strămtorată a mamei regelui n'a fost mai mare ca a contelui Arthur Antremont.

Faptul, că Coligny a fost rănit au spulberat în vânt planurile frumoase ale regelui, ca el să-și lățească hotarele imperiului său și să fie astfel cel dintâi rege creștin. La

asta s'a adaus și agitația poporului pentru concensiunile, cari le-au făcut hugenoților. Tradarea acestora a ațitat pe toți francezii.

Ecaterina Medici s'a văzut scartată în afacerile guvernării și încă de atare om, pe care l'a urât cu desăvârșire și care pe regele l'a silit la o atare politică, care periclitează Franța cu perire, iar casa de Valois cu pierderea coroanei.

Situația deveni mai grea pentru contele Arthur, căci el era să-și piarză cinstea. Despre el spuneau că încă e complice în crima înscenată. A voit să-și răsbune asupra lui Regnier, chiar și în cazul când iar cauza moartea. N'a durmit o noapte întreagă, singur de cătră ziuă l'a copleșit puțin somnul.

Când s'a trezit a observat o piedecă foarte mare. Singur deciziunea regelui a putut aduce hotărâre în chestia asta.

Pentru aceea s'a dus în odaia regelui, unde regele se juca de-a cotca cu prințul de Lotharingia. Aici i-sa prezintat foarte amical.

— Voiesc să vorbesc cu regele necondiționat, — nu mă reținea zise Antremont.

Portierul văzându-l așa neliniștit nu ia permis intrarea.

— Pardon dle! De prezent majestatea sa nu primește pe nime. Te voiu înștiința înse cu cea mai mare bucurie.

— Lasă-mă de mână! strigă el cu furie. În momentul ăsta am de-a vorbi cu regele și încă în o chestie, care nu suferă amânare.

Portierul îl ținea și mai strâns de mână.

— Ești cu toată mintea? Mă constrângi să chiem pe păzitor? E imposibil să te prezinti înaintea regelui fără să nu se supere pe dta.

Opoziția aceasta l'a intristat mult pe contele.

— Pentru mânie nu d-ta vei fi răspunzător. Lasă-mi mână de nu vrei să sbori în lături.

Atunci s'a deschis ușa. Carol a apărut pe prag și s'a mirat de cei doi cari se certau între sine. Fața lui deveni palidă se părea că n'a dormit de loc, în noaptea trecută.

Antremont s'a aplicat înaintea regelui, care privi la contele.

— Pardon majestate, te rog să mă ascuți căci îmi ie în joc onoarea. Mă vei scuza în dată ce-ți voi spune vestea importantă ce ma silit să viu aici.

La un semn alui Carol, camelierul s'a retras în odaia vecină.

— Cei? la întreat încetinel.

Bătrânul greoiu a vorbit și mai încetinel.

Majestate! Încăieri ți-am povestit despre rușinoasa primire în casa lui Coligny! Onoarea mi-a fost vătămată preste măsură. După ce regulile cavaleresti mă opresc să mă bat cu contele Regnier, oaspele majestății Voastre, te rog să mi-o permiți aceasta. Eu încă sunt oaspele tău și chiar pentru aceea mă simt obligat să-ți cer permisinea de-a duela cu el.

Carol a zimbit îndurerat.

(Va urma.)

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

„Cultura Creștină” revista profesorilor de teologie din Blaj, an. III. Nrul 2, cu următorul cuprins:

Dr. Alexandru Rusu: »În acesta învinge!« — Dr. Ioan Bălan: Limba românească în cele dintâi cărți bisericești. (II). — Dr. Ioan Sâmpăleanu: Intențiunea Romei față de biserica română din Ungaria (II). — Ștefan Tășiedan: Icoane din viața poporului român din Bihor (1726—1748) (II). — Dr. Alexandru Nicolescu: Un cămătar public în ceasul morții. — Cronică: Dela consacrarea Preasfinției Sale episcopului de Lugoj (m.); Cursuri pentru analfabeți (șr.); Programul serbărilor jubulare (ar.); Beatificarea Pontifului Piu IX. (șr.). — Cărți și reviste: Dr. Elie Dăianu: Problemele Asociațiunii (ic.); »Lumina Creștinului« (ar.); »Adevărul Bisericesc« (ar.); Cărți intrate la redacție. — Telefon.

Nr. 2 din „Cuvântul Adevărului” escelenta revistă a Mănăstirii Prislopului, u. p. Hătszeg, cu următorul cuprins: Cercetarea bisericești din partea intelectualilor noștri: dr. Nicolae Brânzeu. Predică pe Dumineca celor zece leproși. — Predică pe Dumineca lui Zachein. — Predică pe sărbătoarea celor trei Ierarhi. — Predică la sărbătoarea Înălțării Domnului. — Predică pe Dumineca Vameșului și a Fariseului. — Predică pe Dumineca Fiului rătăcit. Rubrica pastorală. Datorițele clerului de a se perfecționa în științe. — Datorița preotului de a celebra în Dumineci și sărbători. (nb). Cronică. Protocoale noi pentru oficiile parohiali. — O propunere cuminte. (nb). Recenziuni. Poșta redacției.

„Cosinzeana”, revista ilustrată săptămânală nr. 3 din 1913, cu următorul cuprins: A. Ciura. A. N. F., articol. Emil A. Chiffa: Doina, poezie. Liviu Marian: Scheletul, povestire. Radu Mărgean: Pe fruntea mea, poezie. Ioan Dragoslav: În noaptea de Anul-nou, povestire. Volbură Poiană: Cuvânt, poezie. Lázár-Ciura: Floarea Betuliei, roman. Flori de-o zi. * * † Spiru Haret. I. Bura: Calendarul Minervei. * * „Lumina Nouă”. Scrisori dela redacție. Ilustrații. Abonamentul e 12 coroane la an. Între abonații cari își plătesc abonamentul înainte pe un an întreg, se sortează la sfârșitul anului 25 biblioteci à 10 cor.

Nouă bucurie vestim obștei românești: Icoana cu chipurile lui Horia, Cloșca, Crișan, a fost scoasă de sub tipar! E o icoană națională, lucrată cu multă grijă, în colorii și se află de vânzare la „Librăria Națională” S. Bornemisa din Orăștie (Szászváros). Icoana capilor revoluției dela 1784, e făcută după chipurile care se află în Muzeul-Bruckenthal din Sibiu, chipuri de pe vremea lui Horea, făcute de un pictor de atunci la cererea guvernatorului Ardealului, ca se rămână chipul resculătorilor țărani. De pe acele tablouri din muzeu s'a luat fotografie, iar după fotografie a făcut Librăria icoana aceasta. Așadar e chipul cât să poate de credincios a eroului Horia și a soților sei. Se poate căpăta pentru suma de 2 cor. 50 fil. franco, — iar franco-recomandat (când e sigur, că nu se perde pe poșta), pentru cor.

2.75. Cei care comandă la un loc 10 bucăți, le capătă înloc de 27.50, cu numai 21 cor.! Cereți toți această icoană frumoasă, care e o podoabă vrednică a casei fiecărui român. Prețul să-l trimiteți înainte, căci cu ramburs nu se trimite icoana! — Tot aci și tot cu acel preț: „Intrarea lui Mihaiu Viteazul în Alba-Iulia“. Cine comandă amândouă chipurile de-odată, crută cheltueala de postă la unul din ele! Cu 4 cor. 70 fil. (înloc de 5 cor.) le capătă pe amândouă franco, sau cu 4 cor. 95 franco-recomandat, înloc de 5.50. Trimiteți prețul înainte la „*Librăria Națională*“ S. Bornemisa Orăștie.—Szászváros.

1. Teologia dogmatică fundamentală de Dr. V. Suciș prof.

vol. I. *Apologetica creștină* fco. 5.30
vol. II. *Tradițiunea și Bis.* fco. 5.30

2. Teologia dogmatică Specială.

vol. I. *Dumnezeu Unul, sf. Treime, Dumnezeu Creatorul, Intruparea Domnului și Grația.* fco. 7.30 cor.
vol. II. *Sacramentele și Eshatologia.* fco. 7.30 cor.

3. Hipnotism și Spiritism 1.50

Preaveneratul Conzistor Arhiepiscopesc a permis să se poată procura aceste cărți din casele bisericesti pentru biblioteci. — Să află de vânzare la Librăria sem. teol. Blaj—Balázsfalva.

La mormântul Metropolitului Atanasie Anghel întemeietorul Unirii cu Roma, discurs rostit de Dr. E. Dăianu, Blaj 1912.

A apărut: **Elemi Népiskola Ertesítő könyvecke** — Indice pentru școlile populare primare. Costă leg. 30 fil. + 10 fil. porto
Se află de vânzare la Librăria seminarului teologic greco-catolic din Blaj—Balázsfalva.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarială din Blaj*

Icoana dlui I. HRISTOS și a Preacuratei MARIA

Amândouă fac 4.30 cor. fco. Mărimea icoanelor $4\frac{1}{10}$ cm.

Ministerul r. Ung. de culte și instrucțiune publică prin ordinul său din 15 Ianuarie 1910 Nr. 144113—1909 a aprobat:

1. *Orarul general și particular pentru școlile primare cu 1, 2 și 3 învățători.*

2. *Planul de învățământ și îndreptarul metodic.* pentru școlile primare din Provincia Metropolitană gr.-cat. de Gyulafehérvár-Fogarás—Alba-Iulia și Făgăraș. Aprobate din Conferința Episcopescă, ținută în 7 Septembrie st. n. 1909 Nr. 6693.

Balázsfalva 1909. Tipografia Seminarului teologic gr.-cat. — Opu întreg 4 cor.

Orarul se vinde:

Pentru școlile cu un învățător — 30
" " " doi " 1.20
" " " trei " 1.60
plus 20 fil. porto pentru fiecare.

Comande se pot face la **Tipografia Seminarială.**

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor *Obedeanu* reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod; ne pare din acest tablou cu o putere de suferință extraordinară. Se află de vânzare la Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj. — Prețul tabloului cor. 1.50 fil.

Proprietar, editor și redactor responsabil:
Augustin Grușia.

Anunț.

Pentru societatea de consum și valorizare din Rebrisoara (Kisrebra p. u. Naszód, Beszterce-Naszódmegye) să caută un conducător cu cautiune de 1000 cor., pe lângă leafă deocamdată: 60 cor. lunar, 1% din circulație*), quartir comod și grădina precum și 100 litere petrol pentru luminat (anual). Căsătorii sunt preferite.

Rebrisoara, 26 Ianuarie 1913.

[8] 1—3

Anton Precup,
protopop.

*) Circulația anului prim 1911 a fost 26.910 cor. 1912 a fost 41.998 cor.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 1—5. Edificiile proprii.
recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plăți simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1911 K. 5,275,798.23
Capitale asigurate pe viață achitate 5,146,556.36
Starea asigurătorilor cu sfârșitul anului 1911 } foc „ 127,763,744.—
} viață „ 10,931,322.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . cor. 2,520,492.—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(5. 135—7)

A apărut

ANTOLOGIONUL

sau

MINEIUL

tomul I. carele cuprinde în sine *slujbele dumnezeestilor sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților* de pe lunile: Septembrie, Octombrie, Noiembrie și Decembrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 cor. și se expediază imediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II. se va fixa ulterior și va fi în raport cu prețul tomului I.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.